

OPĆINA VRPOLJE

PLAN DJELOVANJA U PODRUČJU
PRIRODNIH NEPOGODA
2024.

1. SADRŽAJ

1. SADRŽAJ.....	1
2. UVOD.....	2
3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA I UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA	3
3.1.1. Povijesni pokazatelji (prijasnji događaji, štete uslijed prijašnjih događaja, uvedene mjere).....	4
3.1.2. Matrica rizika sa uspoređenim rizicima (2018. godina i 2021. godina)	4
4. POPIS MJERA I NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTANKA PRIRODNE NEPOGODE	7
4.1. Mjere i nositelji mjera iz Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda	7
4.1.1. Postupak proglašenja, prijave i isplate štete	7
4.1.2. Prva procjena štete – sadržaj prijave prve procjene štete.....	8
4.1.3. Konačna procjena štete	9
4.1.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći	10
4.1.5. Žurna pomoć	10
4.2. Mjere Operativnih snaga civilne zaštite	11
5. PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU SPRJEČAVANJA STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA.....	11
6. DRUGE MJERE KOJE UKLUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA, ZNANSTVENIM USTANOVAMA I STRUČNJACIMA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA	11
6.1. Suradnja sa nadležnim tijelima na razini Europske unije	12
6.2. Suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj i županijskoj razini	12
6.3. Ostala suradnja sa nadležnim tijelima na lokalnoj razini i ostalim stručnjacima za prirodne nepogode	13
6.3.1. Edukacija	14
6.3.2. Podrška osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa	16
6.3.3. Korištenje digitalnih tehnologija u svrhu jačanja odgovora na prirodne nepogode	17
6.3.4. Terminski plan i okvirna procjena financijskih sredstava	18
7. IZVORI FINANCIRANJA.....	22
7.1. Izvori sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda	22
7.2. Izvori sredstava za žurnu pomoć.....	22
7.3. Izvori sredstava za razvoj sustava	22

2. UVOD

Hrvatski sabor donio je 2019. godine Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“ 16/2019). Navedenim propisom propisana je obveza JLP(R)S izrade plana djelovanja za sljedeću kalendarsku godinu do 30. studenog tekuće godine radi određenja mjera i postupanja djelomične sanacije šteta od prirodnih nepogoda.

U skladu sa propisanom obvezom Općina Vrpolje (u daljnjem tekstu: Općina) donijela je Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda.

Plan djelovanja obuhvaća:

1. popis mjera i nositelja mjera u slučaju nastajanja prirodne nepogode
2. procjenu osiguranja opreme i drugih sredstava za zaštitu i sprječavanje stradanja imovine, gospodarskih funkcija i stradanja stanovništva
3. sve druge mjere koje uključuju suradnju s nadležnim tijelima određenim Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda ili drugih tijela, znanstvenih ustanova i stručnjaka za područje prirodnih nepogoda.

Zbog učestalosti prirodnih nepogoda, utjecaja klimatskih promjena i činjenice kako se Republika Hrvatska godinama nalazi u vrhu članica Europske unije po izdvajanju za sanaciju šteta, Općina Vrpolje svake godine proaktivno usklađuje plan kako bi unaprijedila sustav odgovora u skladu sa svojim mogućnostima i u okviru svojih ovlasti.

Zakonske odredbe:

1. *Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda, NN 16/19*
2. *Pravilnik o registru šteta od prirodnih nepogoda, NN 65/19*

3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA I UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA

Prirodnom nepogodom, smatraju se iznenadne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama, seizmičkim uzrocima i drugim prirodnim uzrocima koje prekidaju normalno odvijanje života, uzrokuju žrtve, štetu na imovini ili njezin gubitak te štetu na javnoj infrastrukturi ili u okolišu.

Prirodnim nepogodama smatraju se:

Tablica 1: Odabir prirodnih nepogoda

r.b.	Prirodna nepogoda
1	potres
2	olujni orkanski vjetar
3	požar
4	poplava
5	suša
6	tuča, kiša koja se smrzava u dodiru s podlogom
7	mrzaz
8	izvanredno velika visina snijega
9	klizanje, tečenje, odronjavanje i prevrtanje zemljišta

Do izrade ovog dokumenta, na području Općine Vrpolje u 2023. godini proglašena je jedna prirodna nepogoda:

- prirodna nepogoda izazvana olujnim nevremenom, praćenim jakim udarima vjetra i obilnom kišom na građevinskim i infrastrukturnim objektima te poljoprivrednim kulturama, naročito višegodišnjim nasadima – voćnjacima i vinogradima nanese su velike materijalne štete dana 19. srpnja 2023. godine.

Iako se pojavnost prirodnih nepogoda ne može isključivo vezati za klimatske promjene, bitno je istaknuti njihov utjecaj, kao i porast negativnih posljedica koje uzrokuju.

3.1.1. Povijesni pokazatelji (prijasnji događaji, štete uslijed prijašnjih događaja, uvedene mjere)

Tablica 2: Pregled proglašenih prirodnih nepogoda

JLS: OPĆINA VRPOLJE		OBRAZAC: Proglašene prirodne nepogode			
Godina	Prirodne nepogode	Područje štete (naselje)	Iznos štete	Ljudske žrtve da/ne, broj	Šteta učinjena na : stambenim objektima, gospodarskim objektima, poljoprivrednim površinama ili negdje drugdje
2009.	TUČA	Cijela općina	753.142,86 kn	NE	Poljoprivredne površine, građevinski objekti
2010.	TUČA	Cijela općina	1.943.950,38 kn 8.440,00 kn	NE	Poljoprivredne površine
2010.	POPLAVA	Cijela općina	6.766.057,29 kn	NE	Poljoprivredne površine, građevinski objekti
2011.	SUŠA	Cijela općina	372.029,81 kn 5.840.395,07 kn	NE	Poljoprivredne površine
2012.	SUŠA	Cijela općina	36.180,06 kn 8.259.263,33 kn	NE	Poljoprivredne površine
2012.	MRAZ	Cijela općina	1.317.788,83 kn	NE	Poljoprivredne površine
2013.	TUČA	Cijela općina	3.588.510,59 kn	NE	Poljoprivredne površine
2014.	POPLAVA	Cijela općina	10.472.448,03 kn 15.550,00 kn 600.000,00 kn	NE	Poljoprivredne površine, građevinski objekti
2015.	SUŠA	Cijela općina	9.528.643,45 kn	NE	Poljoprivredne površine
2016.	MRAZ	Cijela općina	3.656.789,66 kn	NE	Poljoprivredne površine
2017.	SUŠA	Cijela općina	6.093.331,75 kn	NE	Poljoprivredne površine
2020.	Mraz	Cijela općina	283.456,30 kn	Ne	Poljoprivredne površine
2021.	Mraz Tuča	Cijela općina	124.185,60 kn 1.190.453,26 kn	NE	Poljoprivredne površine
2022.	Suša	Cijela općina	10.107.159,91 kn	Ne	Poljoprivredne površine
2023.	Olujni orkanski vjetar	Cijela općina	2.091.953,97 eura	Ne	Građevinski objekti, infrastrukturni objekti, poljoprivredne površine

Izvor: Općina Vrpolje

3.1.2. Matrica rizika sa uspoređenim rizicima (2019. godina i 2021. godina)

Osnovna podloga za izradu plana djelovanja u području prirodnih nepogoda predstavljaju utvrđeni rizici od velikih nesreća za područje Općine. Prva procjena rizika od velikih nesreća za područje Općine Vrpolje izrađena je 2019. godine. Navedena procjena izrađena je u skladu sa Smjernicama za izradu procjene rizika od velikih nesreća Brodsko – posavske županije, KLASA: 810- 01/17-01/06, URBROJ: 2178/1-11-01-17-3 od 16. ožujka 2017. godine., te je služila kao Podloga za donošenje Plana djelovanja od prirodnih nepogoda za 2024. godinu.

U skladu sa člancima 8. st. 2 i 3. Pravilnika o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 65/16), procjena rizika od velikih nesreća za područja jedinica lokalne samouprave izrađuju se najmanje jednom u tri godine te se njihovo usklađivanje i usvajanje mora provesti do kraja mjeseca ožujka, a županijskih do početka rujna u svakom trogodišnjem

ciklusu. U skladu sa navedenom obvezom, Općina Vrpolje je 2021. godine pristupila izradi procjeni rizika od velikih nesreća. Prema izvršenom vrednovanju rizika utvrđeno je da se svi obrađeni rizici nalaze u razredu tolerantnih rizika i da nije bilo promjena u odnosu na 2019. godinu.

Kako do trenutka izrade Procjene rizika od velikih nesreća 2021. nisu bili dostupni podaci o prethodno utvrđenim štetama za rizike od požara, olujni tj. orkanskih vjetrova, izvanredno velike visine snijega i klizišta u navedenom dokumentu nije bilo moguće ove rizike obraditi sukladno propisanoj normi kao prioritetni rizik. Ove prijetnje je potrebno pratiti, evidentirati nastalu štetu i u postupku revizije Procjene rizika ukoliko podaci budu upućivali na to, istu tretirati kao prioritetni rizik.

Grafički prikaz 1: Matrica rizika sa uspoređenim rizicima 2019. godine

		Posljedice				
		5	4	3	2	1
Katastrofalne						
Značajne		X Potres				
Umjerene				X Poplave izazvane izlivanjem kopnenih vodenih tijela X Tuča	X Toplinski val	
Malene				X Požar otvorenog tipa X Mraz	X Suša	
Neznatne						
Rizik		1	2	3	4	5
		Vjerojatnost				
Vrlo visok		Iznimno mala	Mala	Umjerena	Velika	Iznimno velika
Visok						
Umjeren						
Nizak						

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća, 2019. godina

Grafički prikaz 2: Matrica rizika sa uspoređenim rizicima 2021. godine

Katastrofalne	Posljedice	5					
Značajne		4	X Potres				
Umjerene		3			X Poplave izazvane izlivanjem kopnenih vodenih tijela X Tuča	X Toplinski val	
Malene		2			X Požar otvorenog tipa X Mraz	X Suša	
Neznatne		1					
Rizik				1	2	3	4
<i>Vjerojatnost</i>							
Vrlo visok		Iznimno mala	Mala	Umjerena	Velika	Iznimno velika	
Visok							
Umjeren							
Nizak							

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća, 2021. godina

Uzevši utvrđene rizike u obzir, kao i iznose prijavljenih šteta, u Planu djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2024. godinu fokus će biti i dalje na unaprjeđenju sustava odgovora za prirodne nepogode. Poseban naglasak će se staviti na usklađivanje planskog dokumenta sa:

- preporukama za razvoj sustava pruženim u Procjeni rizika od velikih nesreća Općine Vrpolje, izrađenoj 2021. godine, a koje se temelje na utvrđenim rizicima i analizi sustava.
- Strategijom upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijskog plana upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine.

Osim navedenog dokumenta, uzima se u obzir usklađivanje sa Okvirom za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija za period od 2015.-2030. godine, Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu,

Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i Preporukom Pravobranitelja za osobe s invaliditetom, kao i drugim nadnacionalnim i nacionalnim dokumentima.

4. POPIS MJERA I NOSITELJI MJERA U SLUČAJU NASTANKA PRIRODNE NEPOGODE

Mjere u slučaju nastanka prirodne nepogode dijele se u dvije grupe:

- mjere koje poduzimaju nositelji mjera iz Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“ 16/2019) koje imaju za cilj financijsko ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica,
- mjere koje poduzimaju operativne snage civilne zaštite.

4.1. Mjere i nositelji mjera iz Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

4.1.1. Postupak proglašenja, prijave i isplate štete

Proglašenje prirodne nepogode

1. Prirodna nepogoda može se proglasiti ako je vrijednost ukupne izravne štete najmanje 20% vrijednosti izvornih prihoda jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je prirod (rod) umanjen najmanje 30% prethodnog trogodišnjeg prosjeka na području jedinice lokalne samouprave ili ako je nepogoda umanjila vrijednost imovine na području jedinice lokalne samouprave najmanje 30%.

Ispunjenje uvjeta iz prethodne točke utvrđuje općinsko povjerenstvo.

2. Župan donosi odluku o proglašenju prirodne nepogode za jedinice lokalne samouprave na području županije na prijedlog općinskog načelnika.

Odluku o proglašenju prirodne nepogode na području županije donosi župan.

Vlada Republike Hrvatske donosi odluku, prema vlastitoj prosudbi za područje više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

3. Nakon proglašenja prirodne nepogode radi dodjele novčanih sredstava za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda nadležna tijela¹ provode sljedeće radnje:
 - a) prijavu prve procjene štete u Registar šteta,
 - b) prijavu konačne procjene štete u Registar šteta,
 - c) potvrdu konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći.

4.1.2. Prva procjena štete – sadržaj prijave prve procjene štete

1. U roku od 8 dana od dana donošenja odluke, oštećenici pisanim putem podnose prijavu štete na imovini općinskom povjerenstvu na propisanom obrascu ([prilog 2](#)).

Iznimno oštećenik može podnijeti prijavu prve procjene štete i nakon isteka roka od 8 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode u slučaju postojanja objektivnih razloga na koje nije mogao utjecati, a najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode. Najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, općinsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar šteta.

2. Nakon isteka roka iz točke 1. općinsko povjerenstvo unosi sve zaprimljene prve procjene štete u Registar štete najkasnije u roku od 12 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
3. Iznimno od roka iz točke 2. u slučaju postojanja objektivnog razloga na koji oštećenik nije mogao utjecati, a zbog kojeg je onemogućen elektronički unos podataka u Registar šteta, rok za unos podataka u Registar šteta može se produljiti za 8 dana, o čemu odlučuje županijsko povjerenstvo na temelju zahtjeva općinskog povjerenstva.
4. Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Šteta se utvrđuje za sljedeće skupine dobara:
 - a) građevine ([prilog 2](#) [prilog 3](#), [prilog 4](#))
 - b) opremu ([prilog 2](#) [prilog 5](#))
 - c) zemljišta ([prilog 2](#))
 - d) višegodišnje nasade ([prilog 2](#))
 - e) šume ([prilog 2](#))
 - f) stoku ([prilog 2](#))
 - g) ribe ([prilog 2](#))
 - h) poljoprivredna proizvodnja – proizvod ([prilog 2](#))

¹članak 5. Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda

i) ostala sredstva i dobra ([prilog 2](#)).

5. Prijava prve procjene štete u Registar šteta sadržava:

- datum donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode i njezin broj
- podatke o vrsti prirodne nepogode
- podatke o trajanju prirodne nepogode
- podatke o području zahvaćenom prirodnom nepogodom
- podatke o vrsti, opisu te vrijednosti oštećene imovine
- podatke o ukupnom iznosu prijavljene štete
- podatke i informacije o potrebi žurnog djelovanja i dodjeli pomoći za sanaciju i djelomično uklanjanje posljedica prirodne nepogode te ostale podatke o prijavi štete sukladno Zakonu o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda.

4.1.3. Konačna procjena štete

1. Konačna procjena šteta predstavlja procijenjenu vrijednost štete na imovini oštećenika izraženu u novčanoj vrijednosti. Temelj predstavlja prijava i procjena štete.
2. Konačnu procjenu štete utvrđuje općinsko povjerenstvo na temelju izvršenog uvida u nastalu štetu na temelju prijave oštećenika.
3. Tijekom procjene i utvrđivanja konačne procjene štete od prirodnih nepogoda posebno se utvrđuju:
 - stradanja stanovništva
 - opseg štete na imovini
 - opseg štete koja je nastala zbog prekida proizvodnje, prekida rada ili poremećaja u neproizvodnim djelatnostima ili umanjenog prinosa u poljoprivredi, šumarstvu ili ribarstvu
 - iznos troškova za ublažavanje i djelomično uklanjanje izravnih posljedica prirodnih nepogoda
 - opseg osiguranja imovine i života kod osiguravatelja
 - vlastite mogućnosti oštećenika glede uklanjanja posljedica štete.
4. Općinsko povjerenstvo podnosi prijavu konačne procjene štete Županijskom povjerenstvu u roku od 50 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode putem Registra štete i to za svakog pojedinog oštećenika.
5. Županijsko povjerenstvo podnosi prijavljene konačne štete Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od dana donošenja Odluke o proglašenju prirodne nepogode.
6. Prijava konačne procjene štete sadržava:

- odluku o proglašenju prirodne nepogode s obrazloženjem,
- podatke o dokumentaciji vlasništva imovine i njihovoj vrsti,
- podatke o vremenu i području nastanka prirodne nepogode,
- podatke o uzroku i opsegu štete,
- podatke o posljedicama prirodne nepogode za javni i gospodarski život JLP(R)S,
- ostale statističke i vrijednosne podatke.

4.1.4. Potvrda konačne procjene, određivanje kriterija i načina dodjele sredstava pomoći

1. Potvrdu konačne procjene štete obavljaju nadležna ministarstva. Potvrda predstavlja realnu procjenu vrijednosti imovine na koje je nastala šteta i procijenjenu vrijednost štete na toj imovini.
2. Nakon potvrde, ministarstva dostavljaju prijedlog o načinu dodjele pomoći za djelomičnu sanaciju šteta nastalih Državnom povjerenstvu.
3. Državno povjerenstvo utvrđuje iznos pomoći. Iznos pomoći utvrđuje se na način da se odredi postotak isplate novčanih sredstava u odnosu na iznos konačne potvrde štete na imovini oštećenika.
4. Nakon utvrđivanja iznosa, Državno povjerenstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedlog za dodjelu pomoći.
5. Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o dodjeli pomoći.

4.1.5. Žurna pomoć

1. Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj kalendarskoj godini jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za pokriće troškova sanacije šteta na javnoj infrastrukturi, troškova nabave opreme za saniranje posljedica prirodne nepogode, za pokriće drugih troškova koji su usmjereni saniranju šteta od prirodne nepogode za koje ne postoje dostatni financijski izvori usmjereni na sprječavanje daljnjih šteta koje mogu ugroziti gospodarsko funkcioniranje i štetno djelovati na život i zdravlje stanovništva te onečišćenje prirodnog okoliša, te oštećenicima fizičkim osobama koji nisu poduzetnici, a koji su pretrpjeli štete na imovini, posebice ugroženijim skupinama, starijima i bolesnima i ostalima kojima prijeto ugroza zdravlja i života na području zahvaćenom prirodnim nepogodom.
2. Temeljem prijedloga načelnika za dodjelu žurne pomoći predstavničko tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi odluku kojom se određuje:
 - vrijednost novčanih sredstava žurne pomoći
 - kriteriji, način raspodjele i namjena korištenja žurne pomoći te
 - drugi uvjeti i postupanja u raspodjeli žurne pomoći.

4.2. Mjere Operativnih snaga civilne zaštite

Mjere koje operativne snage civilne zaštite poduzimaju u slučaju nastanka prirodne nepogode određena su planskim dokumentima civilne zaštite i Općina ih redovito ažurira.

5. PROCJENE OSIGURANJA OPREME I DRUGIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU SPRJEČAVANJA STRADANJA IMOVINE, GOSPODARSKIH FUNKCIJA I STRADANJA STANOVNIŠTVA

Općina Vrpolje pristupila je krajem 2021. godine izradi procjene rizika od velikih nesreća kao polaznog dokumenta i okvira za postizanje spremnosti civilne zaštite.

Temeljem navedenog dokumenta kao i kroz druge planske i provedbene dokumente iz područja civilne zaštite i zaštite od požara utvrđuju se i planiraju potrebna financijska sredstva za operativne snage civilne zaštite, kao nositelje mjere u slučaju nastajanja prirodne nepogode.

6. DRUGE MJERE KOJE UKLJUČUJU SURADNJU S NADLEŽNIM TIJELIMA, ZNANSTVENIM USTANOVAMA I STRUČNJACIMA ZA PODRUČJE PRIRODNIH NEPOGODA

Odgovor na prirodne nepogode, a posljedično i na smanjenje rizika od negativnih posljedica klimatskih promjena vrlo je složen problem koji može jedino biti kvalitetno adresiran ako se zasniva na suradnji sa svim relevantnim dionicima. Općina je zbog toga Planom djelovanja u području prirodnih nepogoda predvidjela glavne platforme kroz koje će razvijati svoj odgovor na prirodne nepogode:

- suradnja sa nadležnim tijelima na razini Europske unije (Europski odbor regija)
- suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj i županijskoj razini
- suradnja sa stručnjacima za prirodne nepogode

6.1. Suradnja sa nadležnim tijelima na razini Europske unije

U skladu sa Okvirom iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa, odgovor na prirodne nepogode treba se zasnivati na jačanju lokalnih kapaciteta, uvažavajući njihova znanja sa terena.

Jedan od osnovnih prioriteta Europskog odbora regija u razdoblju 2020. – 2025. godine je izgradnja otpornih regionalnih i lokalnih zajednice. Globalne pandemije, klimatska, digitalna i demografska tranzicija te migracijski tokovi imaju velik utjecaj na sve europske regije, gradove i sela. Slijedeći UN-ove ciljeve održivog razvoja Europski odbor regija utvrđivati će rješenja kojima će osigurati da EU u dovoljnoj mjeri podupire lokalne i regionalne vlasti u odgovaranju na buduće krizne situacije i društvene promjene do kojih dolazi u njihovim zajednicama.

Općina Vrpolje i dalje će putem predstavnika Republike Hrvatske u Europskom odboru regija adresirati stavove koji se tiču potreba lokalnih zajednica u odgovoru na prirodne nepogode, a pogotovo onima koji su posljedica klimatskih promjena.

6.2. Suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj i županijskoj razini

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske i Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027.

U veljači 2021. godine, Hrvatski sabor donio je Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske. U skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske dokument je hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske.

U skladu sa obvezama iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ 123/2017), Brodsko-posavska županija izradila je Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2021. – 2027, a Općina Vrpolje donijela je Provedbeni program Općine Vrpolje za razdoblje 2021. – 2025. godine.

Kako bi se što bolje uspostavila suradnja sa nadležnim tijelima na nacionalnoj i županijskoj razini Općina Vrpolje je prilikom izrade i donošenju svojih planskih dokumenata uskladila svoje strateške ciljeve, te predvidjela aktivnosti i mjere koje su usmjerene na jačanje sustava odgovora na prirodne nepogode.

Usklađivanje sa Strategijom upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine

Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2022. godine donijela je Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijski plan upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine ².

Svrha Strategije je poboljšanje sposobnosti upravljanja rizicima od katastrofa, a ima dva strateška cilja:

1. smanjenje rizika od katastrofa
2. povećanje spremnosti za upravljanje u katastrofama.

Općina će primijeniti proaktivni pristup upravljanju rizicima fokusirajući se na one aktivnosti koje su u njenim ovlastima i mogućnostima, a posebno stavljajući naglasak na preventivne aktivnosti i jačanje svojih operativnih kapaciteta za potrebe odgovora, kao što su:

- održavanje cestovne kanalske mreže, održavanje kanalske mreže i prijelaza i ažurno prikupljanje sredstava i naplata naknade za uređenje voda u korist Hrvatskih voda
- poticanje uz energetske obnovu i sveobuhvatnu obnovu zgrada, koja obuhvaća i mjere za povećanje sigurnosti zgrada od potresa, požara i drugih prirodnih nepogoda
- edukacija građana
- ugradnja novih saznanja u prostorne planove
- očuvanje, održavanje i jačanje zelene i plave infrastrukture u svrhu smanjenja rizika od ekstremnih temperatura.

6.3. Ostala suradnja sa nadležnim tijelima na lokalnoj razini i ostalim stručnjacima za prirodne nepogode

Planski dokumenti iz područja civilne zaštite

Sukladno planskim dokumentima civilne zaštite i preporukama stručnjaka, Općina Vrpolje će u skladu sa svojim mogućnostima razvijati sustav civilne zaštite, fokusirajući se na sve sastavnice civilne zaštite, a posebno uzimajući u obzir aktivnosti predviđene Procjene rizikom od velikih nesreća 2022.

AKTIVNOSTI

Kako bi se sastavnice sustava CZ koje se odnose na stanje svijesti o prioritetnim rizicima i stanja fiskalne situacije unaprijedile, potrebno je:

- sazivati Stožer CZ i onda kada povod nije neki štetni događaj; cilj sazivanja je upoznavanje članova s utvrđenim prijetnjama i mjerama odgovora na iste, štetama

² Odluka o donošenju Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijskog plana upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine, Klasa: 022-03/21-43/04, Urbroj: 50301-29/09-22-8, Zagreb, 19. listopada 2022.

izazvanim u proteklom periodu te mjerama kojima su one mogle biti spriječene ili bar ublažene,

- predstavničko tijelo upoznati sa: prioritnim prijetnjama, područjem ugrožavanja, posljedicama, načinom preventivne zaštite, potrebnim troškovima za podizanje svijesti ugroženog stanovništva, provedbom obrane od prijetnji te operativnim mjerama ublažavanja posljedica i sanacije stanja ugroženog područja,
- u ugroženim naseljima organizirati javne tribine o prijetnjama, mogućim posljedicama neželjenog događaja te načinu samozaštite ugroženog stanovništva,
- jednom godišnje ili najmanje jedanput u dvije godine, organizirati vježbe sklanjanja, evakuacije i spašavanja stanovništva iz ugroženih područja,
- planirati financijska sredstva za provedbu mjera reagiranja u slučaju prijetnje velikom nesrećom i sredstva za povrat u funkciju ugroženog područja.

Kako bi se sastavnica sustava koja se odnosi na stanje mobilnosti operativnih kapaciteta sustava civilne zaštite i stanja komunikacijskih kapaciteta unaprijedila potrebno je:

- izvršiti analizu potreba vlastitih operativnih snaga za satelitskim mobilnim telefonima i mobilnim radio uređajima te planirati financijska sredstva za njihovu nabavu,
- budući da Općina ne posjeduje vlastita prijevozna sredstva kojima bi osigurala mobilnost vlastitih operativnih snaga (niti bi bilo racionalno da ih ima), potrebno je u planskim dokumentima točno definirati potrebe i iste osigurati izuzimanjem od građana Općine.

Ostale aktivnosti

Općina Vrpolje već je u svojim prethodnim planovima od prirodnih nepogoda u skladu sa svojim ovlastima i mogućnostima fokusirala se na razvoj sustava odgovora na područje edukacije i digitalizacije što je u skladu sa obvezama koje proizlaze iz Nacionalne razvojne strategije, Strategije o klimatskim promjena Republike Hrvatske za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godine i Zakonom o sustavu civilne zaštite.

6.3.1. Edukacija

Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine poseban naglasak stavlja na jačanje svijesti građana i edukaciju, pri tome poseban naglasak treba staviti na ranjive skupine kao što su djeca, osobe sa invaliditetom, ali i starije osobe.

6.3.1.1. Informativno- edukativne aktivnosti djece o utjecaju klimatskih promjena i postupanju u slučaju prirodnih nepogoda

Trenutno ne postoji sustavno obrazovanje o klimatskim promjenama, a radi se o generacijama koje će izravno biti pogođene promjenama koje će uključivati povećanje ekstremnih vremenskih prilika kao što su poplave, suše, olujna nevremena, pa nadalje. Također ne postoji sustavno obrazovanje o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo u potresima.

Iz navedenih razloga i u okviru svojih mogućnosti i ovlasti, Općina Vrpolje će provoditi i poticati provođenje aktivnosti navedenih u tablici.

Tablica 3: Informativno-edukativne aktivnosti za djecu

AKTIVNOST ³	SVRHA
Informativno-edukativne aktivnosti za djecu u slučaju požara, potresa, poplava i ostalih prirodnih nepogoda.	Svrha je učiti djecu kako se pravilno ponašati ne samo unutar odgojne institucije, već i u svakodnevnom životu u slučaju potresa, ali i prirodnih nepogoda čiji intenzitet će se pojačavati zahvaljujući klimatskim promjenama (npr. poplave, požari, olujno nevrijeme). Usvajanjem znanja ima za svrhu i smanjenje mogućnosti ozljede djece.

6.3.1.2. Informativno-edukativne aktivnosti odraslog stanovništva o utjecaju klimatskih promjena i postupanju u slučaju prirodnih nepogode

Općina Vrpolje će u okviru svojih mogućnosti i ovlasti provoditi i poticati na podizanje svijesti javnosti o utjecaju i rizicima klimatskih promjena i prilagodbe istima, te o osobnom ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda.

Tablica 4: Informativno-edukativne aktivnosti za odraslo stanovništvo

AKTIVNOST	SVRHA
Provođenje edukativnih aktivnosti o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo onih koji su posljedica klimatskih promjena.	Edukativne aktivnosti imaju za cilj smanjenja rizika od stradavanja stanovništva, omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe.
Informativne aktivnosti vezano za osiguranje štete od prirodnih nepogoda	Klimatske promjene uzrokuju povećanje prirodnih nepogoda koji utječu na visinu i učestalost šteta. Poticanjem osiguranja imovine smanjuje se iznosi pomoći i omogućava osiguranja sredstava za druge potrebe.

³ Aktivnosti trebaju biti prilagođene dobi npr. radionice, igrokazi, slikovnice, vježbe.

6.3.2. Podrška osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa

Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine poseban naglasak stavljen je na primjenu Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Konvencijom je određeno kako Država potpisnica konvencije u skladu sa svojim obvezama proisteklim iz međunarodnog prava, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo koje obuhvaća ljudska prava poduzet će sve potrebne mjere za osiguranje zaštite i sigurnosti osoba s invaliditetom u rizičnim situacijama, uključujući situacije oružanog sukoba, humanitarnih kriza i prirodne katastrofe.

Ured pravobraniteljice za osobe sa invaliditetom je nakon razornog potresa skrenuo pažnju kako se treba posebno obratiti pažnja na osobe sa invaliditetom. Ured je nadležnim tijelima dostavio Vodič za podršku osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa izdan od strane Zajednice saveza osoba sa invaliditetom Hrvatske.

U skladu sa navedenim smjernicama, po dobivanju podataka od nadležnih tijela, Općina će ugraditi u svoje planove djelovanja CZ-a, pojedinačne planove za osobe s invaliditetom koji imaju prijavljeno prebivalište/boravište na području JLS za slučaje velikih nesreća što uključuje i prirodne nepogode.

Tablica 5: Podrška osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa

AKTIVNOST	SVRHA
Edukacija povjerenika CZ	Upoznati povjerenike CZ sa osobama sa invaliditetom i njihovim ograničenjima, na prostoru njegovog djelovanja. Obučiti povjerenike CZ sa načinom postupanja s osobom sa invaliditetom u skladu sa njegovim ograničenjima.
Edukacija osoba sa invaliditetom	Upoznati osobe sa invaliditetom sa načinom postupanja u kriznim situacijama u skladu sa njihovim ograničenjima.
Izrada pojedinačnih planova	Planovi zbrinjavanja osoba s invaliditetom za slučaj velikih nesreća (što uključuje i prirodne nepogode) biti će dio planova djelovanja civilne zaštite.

6.3.3. Korištenje digitalnih tehnologija u svrhu jačanja odgovora na prirodne nepogode

Sukladno Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine digitalna tehnologija i digitalizacija sustava za pomoć u odgovoru i upravljanje operativnim snagama civilne zaštite jedan je od instrumenata za unaprjeđenje kvalitete odgovora.

Cilj je modernizacija postojećih i uspostava novih baza podataka o štetama i ranjivostima na negativne utjecaje prijetnji i njihovo sustavno i digitalizirano prikupljanje, kako bi se izradile kvalitetne i vjerodostojne procjene rizike i učinkovito i brzo informiranje građana u izvanrednim situacijama, ali i djelotvornost odgovora na katastrofe i velike nesreće.⁴ Općina Vrpolje će u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima pojačati korištenje digitalnih tehnologija u svrhu bolje i kvalitetnije komunikacije sa građanima.

Službena web stranica i društvene mreže mogu se koristiti za:

- promociju aktivnosti vezano za preventivne mjere koje Općina poduzima
- promociju aktivnosti operativnih snaga civilne zaštite i uporaba broja 112
- promocija informativno-edukacijskih aktivnosti djece i odraslih
- nastavak digitalne pristupačnosti prilagodbe web stranice kako i osobe s invaliditetom ne bi imali nikakvih prepreka u interakciji ili pristupu digitalnom sadržaju
- razmjenu točnih i provjerenih informacija sa građanima u slučaju prirodne nepogode i omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe. Kao predložak, mogu se koristiti Upute za stanovništvo koje su sastavni dio Plana djelovanja CZ-a. ([prilog 6](#))
- upućivanje na izvore sa točnim i provjerenim informacijama
- smanjenja netočnih informacija i lažnih vijesti
- primanja pomoći ili volontiranja.⁵

Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite izdalo je niz uputa za građane koje imaju za cilj bolju edukaciju o preventivnim mjerama u odnosu na potrese, požare, sušu i druge izvanredne događaje. Namjera je Općine dijeljenjem navedenih brošura i letaka putem službene web stranice i društvene mreže postići bolju informiranost građana o preventivnim mjerama koje mogu poduzeti.⁶

Daljnje korištenje digitalnih tehnologija provodit će se u skladu sa planovima optimizacije, digitalizacije i modernizacije javne uprave koja će pojednostaviti administrativno okruženje i neizravno utjecati i na sustav odgovora na prirodne nepogode.

⁴ Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

⁵ Primjer : <https://petrinja.hr/>, <https://civilna-zastita.gov.hr/upute-za-gradjane/82>

⁶ Materijali Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstva civilne zaštite namijenjena prevenciji: <https://civilna-zastita.gov.hr/upute-za-gradjane/82>

6.3.4. Terminski plan i okvirna procjena financijskih sredstava

U terminskom planu pružene je pregled aktivnosti koji se neposredno ili posredno odnose na razvoj sustava odgovora na prirodne nepogode.

Tablica objedinjuje:

- planske aktivnosti predviđene strateškim dokumentima
- usklađivanje planskih dokumenata
- informativno - edukativne aktivnosti
- provođenje aktivnosti predviđenih procjenom rizika od velikih
- komunalne aktivnosti
- ostale aktivnosti Općine

Ostvarenje aktivnosti ovisiti će o mogućnostima izvora financiranja, raspoloživim ljudskim resursima i drugim faktorima koji se ne mogu u cijelosti unaprijed definirati.

Tablica 6: Okvirna procjena potrebnih financijskih sredstava i terminski plan

AKTIVNOST	OKVIRNI TERMINSKI PLAN	OKVIRNI IZNOSI
Izvršenje ciljeva određenih Provedbenim programom Općine Vrpolje za razdoblje 2021. – 2025. godine. koji su usmjereni na razvoj sustava djelovanja u području prirodnih nepogoda.	2021. – 2025.	Sredstava će se planirati u skladu sa mogućnostima povlačenja sredstava iz europskih fondova.
Usklađivanja i ažuriranje planskih dokumenata (<i>Plan djelovanja CZ-a – pojedinačni planovi za osobe s invaliditetom, redovno ažuriranje Plana djelovanja od prirodnih nepogoda itd.</i>)	U skladu sa zakonskim rokom, odnosno po dobivanju potrebnih podataka.	Visina iznosa moći će se procijeniti nakon dostave podataka od nadležnih tijela.
Informativno-edukativne aktivnosti za djecu u slučaju požara, potresa, poplava i ostalih prirodnih nepogoda.	2024.	800,00 eura (1 kom)
Provođenje edukativnih aktivnosti za odrasle osobe o ponašanju u slučaju prirodnih nepogoda, pogotovo onih koji su posljedica klimatskih promjena.	2024.	800,00 eura (1 kom)
Edukacija povjerenika CZ o postupanju sa osobama s invaliditetom u kriznim situacijama	2024.	Visina iznosa moći će se procijeniti nakon dostave podataka od nadležnih tijela.
Edukacija osoba sa invaliditetom o postupanju u kriznim situacijama	2024.	
U ugroženim naseljima organizirati javne tribine o prijetnjama, mogućim posljedicama neželjenog događaja te načinu samozaštite ugroženog stanovništva.	2024.	300,00 eura (1 kom)
Informativne aktivnosti vezano za osiguranje štete od prirodnih nepogoda	2024.	
<p>Korištenje službene web stranice i društvenih mreža za jačanja svijesti građana:</p> <ul style="list-style-type: none"> -promocija aktivnosti vezano za preventivne mjere koje Općina poduzima -promocija aktivnosti operativnih snaga civilne zaštite i uporaba broja 112 -promocija informativno-edukacijskih aktivnosti djece i odraslih 	2024.	Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Općine.

<p>Korištenje službene web stranice i društvenih mreža u slučaju prirodne nepogode za:</p> <p>razmjenu točnih i provjerenih informacija sa građanima u slučaju prirodne nepogode i omogućavanja lakšeg funkcioniranja žurnih službi, djelatnika JLP(R)S i operativnih snaga civilne službe.</p> <p>-upućivanje na izvore sa točnim i provjerenim informacijama -smanjenja netočnih informacija i lažnih vijesti -primanja pomoći ili volontiranja</p>	<p>Aktivnost se provodi samo u slučaju prirodne nepogode</p>	<p>Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Općine.</p>
<p>Sazivati Stožer CZ i onda kada povod nije neki štetni događaj; cilj sazivanja je upoznavanje članova s utvrđenim prijetnjama i mjerama odgovora na iste, štetama izazvanim u proteklom periodu te mjerama kojima su one mogle biti spriječene ili bar ublažene.</p>	<p>2024.</p>	<p>Sredstava se planiraju u okviru dijela proračuna namijenjenog za sustav civilne zaštite.</p>
<p>Predstavničko tijelo upoznati s: prioritetnim prijetnjama, područjem ugrožavanja, posljedicama, načinom preventivne zaštite, potrebnim troškovima za podizanje svijesti ugroženog stanovništva, provedbom obrane od prijetnji te operativnim mjerama ublažavanja posljedica i sanacije stanja ugroženog područja.</p>	<p>2024.</p>	
<p>Jednom godišnje organizirati vježbe sklanjanja, evakuacije i spašavanja stanovništva iz ugroženih područja.</p>	<p>2024.</p>	
<p>Planirati financijska sredstva za provedbu mjera reagiranja u slučaju prijetnje velikom nesrećom i sredstva za povrat u funkciju ugroženog područja.</p>	<p>2024.</p>	
<p>Izvršiti analizu potreba vlastitih operativnih snaga za satelitskim mobilnim telefonima i mobilnim radio uređajima te planirati financijska sredstva za njihovu nabavu.</p>	<p>2024.</p>	
<p>Budući da Općina ne posjeduje vlastita prijevozna sredstva kojima bi osigurala mobilnost vlastitih operativnih snaga (niti bi bilo racionalno da ih ima), potrebno je u planskim dokumentima točno definirati potrebe i iste osigurati izuzimanjem od građana Općine.</p>	<p>2024.</p>	

Održavanje cestovne kanalske mreže	2024.	Sredstva se planiraju u okviru sredstava namijenjenih za komunalnu djelatnost.
Održavanje kanalske mreže i prijelaza	2024.	
Očuvanje, održavanje i jačanje zelene i plave infrastrukture u svrhu smanjenja rizika od ekstremnih temperatura.	2024.	
Ažurno prikupljanje sredstava i naplata naknade za uređenje voda u korist Hrvatskih voda		Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Općine.
Osigurati sredstva namijenjena za djelovanje DVD-a Vrpolje	2024.	Sredstva se planiraju u okviru sredstava namijenjenih za protupožarnu zaštitu.
Praćenje EU fondova i ostalih fondova u svrhu pravodobnog korištenja sredstava namijenjenih za ublažavanje posljedica klimatskih promjena, razvoj sustava zaštite i spašavanja.	2024.	Nije potrebno osigurati posebna sredstva. Aktivnosti provode zaposlenici Općine u koordinaciji sa LAG-om.
Koordinirati aktivnosti oko prijave za sufinanciranje projekata zaštite dugogodišnjih nasada iz sredstava EU.	2024.	
Financijski pomoći poljoprivrednicima pri zaključivanju polica osiguranja.	2024.	

7. IZVORI FINANCIRANJA

7.1. Izvori sredstava pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda

Novčana sredstva i druge vrste pomoći za djelomičnu sanaciju šteta od prirodnih nepogoda na imovini oštećenika osiguravaju se iz:

1. državnog proračuna s proračunskog razdjela ministarstva nadležnog za financije
2. fondova Europske unije
3. donacija.

7.2. Izvori sredstava za žurnu pomoć

Žurna pomoć dodjeljuje se u svrhu djelomične sanacije štete od prirodnih nepogoda u tekućoj godini. Žurna pomoć dodjeljuje se iz:

1. državnog proračuna
2. proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U pravilu se dodjeljuje kao predujam i ne isključuje dodjelu pomoći u postupku koji je uređen Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda. Žurna pomoć uračunava se u iznos pomoći za djelomičnu sanaciju posljedica prirodnih nepogoda. Ako je iznos predujma veći od iznosa pomoći utvrđene za konačne potvrđene štete u Registru šteta, jedinice lokalne samouprave dužne su osigurati povrat viška dodijeljenih sredstava u proračun.

7.3. Izvori sredstava za razvoj sustava

Izvori financiranja za razvoj sustava su:

1. proračun općine
2. europski fondovi

Posebnu mogućnost predstavljaju natječaji za projekte Fonda za zaštitu okoliša koji su usmjereni na zaštitu okoliša, a posljedično i smanjenje utjecaja od klimatskih promjena koje imaju veliki utjecaj na učestalost i snagu prirodnih nepogoda.

**OPĆINSKO VIJEĆE
OPĆINE VRPOLJE**

Predsjednik Općinskog vijeća

Tomislav Šimundić